

1. Match the following:

(i) Poligars	A. Zamindars
(ii) Taqavi	B. Loan
(iii) Amil	C. In-charge of the district
(iv) Muqaddam	D. Village Headman
- (a) i-A, ii-B, iii-C, iv-D (b) i-C, ii-B, iii-D, iv-A
(c) i-D, ii-B, iii-C, iv-A (d) i-A, ii-B, iii-D, iv-C

निम्नलिखित को मिलाएं-

(i) पोलिगार	A. जमींदार
(ii) तकावी	B. ऋण/उधार
(iii) आमिल	C. जिला प्रभारी
(iv) मुकद्दम	D. गाँव का मुखिया
- (a) i-A, ii-B, iii-C, iv-D (b) i-C, ii-B, iii-D, iv-A
(c) i-D, ii-B, iii-C, iv-A (d) i-A, ii-B, iii-D, iv-C

مندرجہ ذیل کو ملائیں:

-A زمیندار	(i) پولیگار (Poligars)
-B قرض	(ii) تاقوی (Taqavi)
-C ضلع کا انچارج	(iii) عامل
-D گاؤں کا کھیا	(iv) مقدم
- (a) i-A, ii-B, iii-C, iv-D (b) i-C, ii-B, iii-D, iv-A
(c) i-D, ii-B, iii-C, iv-A (d) i-A, ii-B, iii-D, iv-C

2. Which of the following were part of the famous treaty signed between the Marathas and Mughals in 1719?

- (i) The Marathas were allowed to collect Chauth and Sardeshmukhi from all the Mughal Subahs in Deccan.
- (ii) Shahu would pay an annual tribute of ten lakh rupees to the Mughal Emperor.
- (iii) The Marathas would get the territories of Khandesh, Berar and Gondwana.
- (iv) Mughal King Rafi-ud-darajat approved the treaty.

Choose the correct answer from the given code:

- (a) i, ii, only
- (b) i, ii, iv
- (c) i, ii, iii
- (d) i, ii, iii, iv

निम्नलिखित में से 1719 में मराठा और मुगलों के मध्य हुई प्रमुख संधि का हिस्सा थे?

- (i) मराठों को दक्कन में सभी मुगल सूबों से चौथ और सरदेशमुखी लेने की अनुमति थी।
- (ii) शाहू, मुगल बादशाह को 10 लाख रुपये की वार्षिक श्रद्धाँजलि देंगे।
- (iii) खंडेश, बरार और गोंडवाना क्षेत्र मराठों को मिलेंगे।
- (iv) मुगल बादशाह रफी उद दरजात ने संधि को मंजूरी दी।

- (a) i, ii, केवल
- (b) i, ii, iv
- (c) i, ii, iii
- (d) i, ii, iii, iv

سترہ سو انیس (1719) میں مراٹھوں اور مغلوں کے درمیان دستخط شدہ معاہدہ کا کون کون سی چیزیں مندرجہ ذیل میں سے حصہ رہی ہیں؟

(i) مراٹھا کو دکن کے تمام مغل صوبوں سے چوتھ اور سرحدیشمکھی وصول کرنے کی اجازت مل گئی۔

(ii) شاہ مغل بادشاہ کو سالانہ دس لاکھ روپے دے گا۔

(iii) مراٹھا کھنڈیش، برار اور گونڈوانا کی زمینیں حاصل کریں گے۔

(iv) مغل بادشاہ رفیع الدرجات نے اس معاہدہ کو منظوری دی۔

(a) صرف i, ii (b) i, ii, iv

(c) i, ii, iii (d) i, ii, iii, iv

3. (i) He edited Poona Sarvajanic Sabha.
(ii) He worked with Deccan Educational Society, founded by Govind Ranade.
(iii) He also served as a Member of the Indian Public Service Commission.
(iv) Mohammad Ali Jinnah wanted to be like him.

Who was he?

- (a) Dada Bhai Naoroji
(b) Gopal Krishan Gokhle
(c) Bal Gangadhar Tilak
(d) Mohan Das Karamchand Gandhi

- (i) उन्होंने पूना सार्वजनिक सभा की-
- (ii) उन्होंने गोविंद रानाडे द्वारा स्थापित डेक्कन एजुकेशनल सोसाइटी के साथ काम किया।
- (iii) उन्होंने भारतीय लोक सेवा आयोग के सदस्य के रूप में भी कार्य किया।
- (iv) मोहम्मद अली जिन्ना उनके जैसा बनना चाहते थे।

वह कौन थे?

- (a) दादा भाई नोरोजी (b) गोपाल कृष्ण गोखले
- (c) बाल गंगाधर तिलक (d) मोहन दास करम चन्द गाँधी

(i) انہوں نے پونا سرورجینک سجا کی صحافت کی۔

(ii) انہوں نے دکن ایجوکیشنل سوسائٹی میں کام کیا جس کو گوونڈرانا ڈے نے قائم کیا تھا۔

(iii) انہوں نے انڈین پبلک سروس کمیشن کے ممبر کی حیثیت سے کام کیا۔

(iv) محمد علی جناح ان کی طرح بننا چاہتے تھے۔

وہ کون تھے؟

(b) گوپال کرشن گوکھلے

(a) دادا بھائی نوروجی

(d) موہن داس کرمن چند گاندھی

(c) بال گنگا دھر تلک

4. Which of the following statements are true?

- (i) The first Indian Factories Act of 1881 prohibited child labour below the age of seven.
- (ii) The second Factories Act of 1891 fixed the minimum age for employment at nine.
- (iii) The first factories Act 1881 provided a weekly holiday for all workers.
- (iv) The factory Act 1911 limited the working hours of children to seven and women to eleven.

(a) i, ii

(b) i, ii, iv

(c) i, ii, iii

(d) All of the above are correct

निम्नलिखित में कौन कथन सही है/हैं?

- (i) प्रथम भारतीय कारखाना अधिनियम, 1881 में 7 वर्ष से कम आयु के बाल श्रम पर प्रतिबंध लगा दिया गया।
- (ii) द्वितीय भारतीय कारखाना अधिनियम, 1891 में रोजगार के लिए न्यूनतम आयु 9 वर्ष निर्धारित कर दी।
- (iii) प्रथम भारतीय कारखाना अधिनियम, 1881 ने सभी श्रमिकों के लिए साप्ताहिक अवकाश प्रदान किया।
- (iv) कारखाना अधिनियम 1911 ने बच्चों के लिए 7 घंटे और महिलाओं के लिए 11 घंटे की सीमा तय की।
- (a) i, ii (b) i, ii, iv
- (c) i, ii, iii (c) सभी

مندرجہ ذیل میں سے کونسا بیان سچ ہے:

- (i) 1881 کے پہلے ہندوستانی فیکٹری ایکٹ نے سات سال سے کم والے بچوں کی بچہ مزدوری کو ممنوع قرار دیا تھا۔
- (ii) دوسرے ہندوستانی فیکٹری ایکٹ (1891) بچوں کے کام کرنے کی عمر نو سال متعین کر دی تھی۔
- (iii) پہلے فیکٹری ایکٹ 1881 نے تمام مزدوروں کے ہفتہ واری چھٹی کی سہولت دی تھی۔
- (iv) فیکٹری ایکٹ 1911 نے بچوں کے کام کرنے کے گھنٹے 7 اور عورتوں کے لئے گیارہ گھنٹے متعین کر دیے تھے۔
- (a) ii, i (b) iv, ii, i
- (c) iii, ii, i (d) سب کے سب درست ہیں۔

5. Read the following statements carefully and choose the correct answer from the given codes.

- (i) The Satvahanas started the practice of donating land without fiscal and administrative immunities to Brahmanas and Buddhist monks.
- (ii) The Satvahanas started the practice of donating land with fiscal and administrative immunities to Brahmanas and Buddhist monks.
- (iii) The Guptas gave land grants to priest, temples and royal officers.
- (iv) The Guptas did not give administrative rights along with land grants.

(a) ii, iii, iv

(b) i, ii, iii

(c) ii, iii only

(d) i, iii only

सही कथन/कथनों को चुनिए:

- (i) सातवाहनों ने ब्राह्मण और बौद्ध भिक्षुओं को वित्तीय और प्रशासनिक छूट के बिना भूमि दान करने की प्रथा शुरू की।
- (ii) सातवाहनों ने ब्राह्मण और बौद्ध भिक्षुओं को वित्तीय और प्रशासनिक छूट के साथ भूमिदान करने की प्रथा शुरू की।
- (iii) गुप्तों ने पुजारियों, मंदिरों और शाह अधिकारियों को भूमि अनुदान किया।
- (iv) गुप्तों ने भूमि अनुदान के साथ प्रशासनिक अधिकार नहीं दिए।

(a) ii, iii, iv

(b) i, ii, iii

(c) ii, iii only

(d) i, iii only

مندرجہ ذیل بیان کو پڑھیں اور صحیح جواب کا مندرجہ ذیل کوڈ میں سے انتخاب کریں۔

(i) ستھو اہنانے بغیر مالی امداد از جاتی سہولیات کے برہمنوں اور بدھ مت کے پادریوں کو زمین دینے کا کام شروع کیا۔

(ii) ستھو اہنانے برہمنوں اور بدھ مت کے پادریوں کو زمین دینے کا کام بغیر مالی اور ادارہ جاتی سہولیات کے ساتھ شروع کیا۔

کیا۔

(iii) گپتاؤں نے زمینی عطیات پجاریوں، مندروں اور بادشاہی افسران کو دینے کا کام شروع کیا۔

(iv) گپتاؤں نے زمین کے عطیات کے ساتھ ساتھ ادارہ جاتی حقوق نہیں دئے۔

iii, ii, i (b)

iv, iii, ii (a)

iii, i (d)

iii, ii (c)

6. Read the following statements carefully.

- (i) There are an infinite number of souls in the universe, all fundamentally equal.
- (ii) The annihilation (nirjala) of Karma comes about through penance.
- (iii) The world functions only according to universal law.
- (iv) The universe functions through the interaction of living souls and five non-living entities.

Which of the above statements regarding Jainism are correct?

(a) i, ii, iii

(b) ii, iii, iv

(c) i, ii, iv

(d) i, ii, iii, iv

निम्नलिखित कथनों को ध्यानपूर्वक पढ़िए-

- (i) ब्रह्माण्ड में अनंत संख्या में आत्माएँ हैं, सभी मौलिक रूप से समान
 - (ii) कर्म का नाश (निर्जला) तपस्या से होता है।
 - (iii) विश्व केवल सार्वभौमिक कानून के अनुसार कार्य करता है।
 - (iv) ब्रह्माण्ड जीवित आत्माओं और पांच अजीवित के मध्य अन्तक्रिया से चलता है।
- (a) i, ii, iii (b) ii, iii, iv
(c) i, ii, iv (d) i, ii, iii, iv

مندرجہ ذیل بیان کو اچھی طرح پڑھیں۔

(i) کائنات میں روحوں کی لامحدود تعداد موجود ہیں وہ سب بنیادی طور سے یکساں ہیں۔

(ii) ”عمل“ کا فنا ہونا توبہ کے ذریعہ ہوتا ہے۔

(iii) دنیا کائناتی قوانین کے تحت چلتی ہے۔

(iv) کائنات چلتی ہے زندہ روحوں اور پانچ غیر جاندار مادوں کے آپسی تواصل سے

جین مذہب کے سلسلے میں کونسا مذکورہ بالا بیانات صحیح ہیں۔

iv, iii, ii (b) iii, ii, i (a)

iv, iii, ii, i (d) iv, ii, i (c)

7. Match the following:

- (i) Diwani-i-Insha
- (ii) Diwan-i-Barid
- (iii) Ariz-i-Mamalik
- (iv) Diwan-i-Risalat

- A. Deptt. Of Intelligence
- B. Deptt. Of State Correspondence
- C. Religious matters
- D. Military Deptt.

(a) i-A, ii-B, iii-C, iv-D

(b) i-B, ii-A, iii-C, iv-D

(c) i-B, ii-A, iii-D, iv-C

(d) i-D, ii-A, iii-C, iv-B

निम्नलिखित को मिलाइए

(i) दीवान-ए-इन्शा	A. खुफिया विभाग
(ii) दीवान-ए-बरीद	B. राज्य पत्राचार विभाग
(iii) आरिज़-ए-ममालिक	C. धार्मिक मामले
(iv) दीवान-ए-रिसालत	D. सैन्य विभाग

(a) i-A, ii-B, iii-C, iv-D	(b) i-B, ii-A, iii-C, iv-D
(c) i-B, ii-A, iii-D, iv-C	(d) i-D, ii-A, iii-C, iv-B

مندرجہ ذیل کو ملائیں۔

(Deppt. of Intelligence) محکمہ انٹیلیجنس -A	(i) دیوان انشا
(Deppt. of State Correspondence) خط و کتابت کا محکمہ -B	(ii) دیوان برید
(Religious matters) مذہبی امور کا محکمہ -C	(iii) ارض ممالک
(Military Deptt.) فوج کا محکمہ -D	(iv) دیوان رسالت
i-B, ii-A, iii-C, iv-D (b)	i-A, ii-B, iii-C, iv-D (a)
i-D, ii-A, iii-C, iv-B (d)	i-B, ii-A, iii-D, iv-C (c)

8. Concerning the Pradhan Mantri Ujjwala Yojna, consider the following statements:
- (1) It aims to safeguard the health of women and children by providing them with clean cooking fuel.
 - (2) The connections will be provided to only BPL families identified through Socio-Economic Caste Census Data.
- Which of the statements given above is/are correct?

(a) 1 only	(b) 2 only
(c) Both 1 and 2	(d) Neither 1 nor 2

प्रधानमंत्री उज्ज्वल योजना से जुड़े निम्नलिखित कथन-

- (1) इसका उद्देश्य खाना बनाने के लिए स्वच्छ ईंधन उपलब्ध कराकर महिलाओं और बच्चों के स्वास्थ्य की रक्षा करना है।
- (2) सामाजिक-आर्थिक जाति जनगणना के आंकड़ों में माध्यम से पहचान किए गए बी पी एल परिवारों को ही यह कनेक्शन दिया जाएगा।
उपरोक्त कथन में सही कथन कौनसा है/हैं।

(a) केवल 1	(b) केवल 2
(c) 1 और 2 दोनों	(d) कोई नहीं

وزیر اعظم کی اجالا یو جنا سے متعلق مندرجہ ذیل بیانات پر دھیان دیں۔

(1) اس کا مقصد بچوں اور عورتوں کی صحت کی حفاظت ہے ان کو صاف ستھرا پکانے کا ایندھن فراہم کر کے۔

(2) کنکشن ان BPL گھرانوں کو ملیں جن کی پہچان Socio-Economic Cast Census Data کے ذریعہ ہوئی

ہو۔

(b) صرف II

(a) صرف I

(d) نہ پہلا اور نہ دوسرا

(c) دونوں I, II

9. Due to the covid-19 lockdown, the capacity utilization in the economy decreased.

Consider the following statements:

- (i) Capital output ratio will increase in the economy.
- (ii) Per unit cost of production will increase.

Select the correct answer using the code given below:

(a) (i) only	(b) (ii) only
(c) Both (i) & (ii)	(d) Neither (i) nor (ii)

کوویڈ-19 لاکڈاؤن کے कारण اर्थव्यवस्था में क्षमता उपयोग में कमी आई है।

निम्नलिखित कथनों पर विचार करें-

(i) अर्थव्यवस्था में पूंजी उत्पादन अनुपात बढ़ेगा।

(ii) प्रति यूनिट उत्पादन लागत बढ़ेगी।

(a) केवल (i)

(b) केवल (ii)

(c) (i) और (ii) दोनों

(d) कोई नहीं

کووڈ-19 لاک ڈاؤن کی وجہ سے معیشت کی صلاحیت استعمال میں کمی آئی ہے۔

مندرجہ ذیل بیانات پر دھیان دیں۔

(i) سرمائے کی پیداوار کا تناسب معیشت میں بڑھے گا۔

(ii) پیداوار کی فی یونٹ لاگت بڑھ جائے گی۔

(b) (ii) صرف

(a) (i) صرف

(d) نہ ایک اور نہ دوسرا

(c) دونوں I اور II

10. Choose the false statement among the following statements:

- (a) Consumer Price Index (CPI) is the index of prices of a given basket of commodities that are bought by the representative consumer.
- (b) The weights of representative goods are constant in GDP Deflator, but they differ according to the production level of each good in CPI.
- (c) The index for wholesale prices is called the Wholesale Price Index (WPI); in the USA, it is referred to as the Producer Price Index (PPI)
- (d) CPI includes prices of goods consumed by the representative consumer; hence it includes prices of imported goods. GDP deflator does not include prices of imported goods.

নিম্নলিখিত में गलत कथन चुनिए-

- (a) उपभोक्ता मूल्य सूचकांक वस्तुओं की दी टोकरी की कीमतों का सूचकांक है जो प्रतिनिधि उपभोक्ता द्वारा खरीदा जाता है।
- (b) जी डी पी डिफ्लेटर में प्रतिनिधि वस्तुओं का भार स्थिर होता है- परन्तु CPI में प्रत्येक वस्तु के उत्पादन स्तर के अनुसार बदलते हैं।
- (c) थोक मूल्यों के सूचकांक को थोक मूल्य सूचकांक कहा जाता है- अमेरिका में इसे उत्पादक मूल्य सूचकांक (PPI) के रूप में जाना जाता है।
- (d) सी पी आई में प्रतिनिधि उपभोक्ता द्वारा उपभोग की गई वस्तुओं की कीमतें शामिल हैं। अतः इसमें आयातिक वस्तुओं की कीमतें शामिल हैं। जी डी पी डिफ्लेटर में आयातिक वस्तुओं की कीमतें शामिल नहीं होती हैं।

مندرجہ ذیل بیانات میں سے غلط بیان کا انتخاب کریں۔

- (a) کنزیومر پرائز انڈیکس اشیاء کی دی گئی ٹوکری کی قیمت کا انڈیکس ہے جو نمائندہ صارف کے ذریعہ خرید گیا ہے۔
- (b) جی ڈی پی ڈیفالٹر میں نمائندہ سامان کا وزن مستقل ہے، لیکن سی پی آئی میں ہر ایک کی پیداوار کی سطح کے مطابق مختلف ہیں۔
- (c) پوری فروخت کی قیمت کے انڈیکس کو تھوک قیمت کا انڈیکس کہا جاتا ہے۔ امریکہ میں اسے پروڈیوسر پرائز انڈیکس کہا جاتا ہے۔
- (d) سی پی آئی میں نمائندہ صارفین کے استعمال کردہ سامان کی قیمت شامل ہے، اس لئے اس میں درآمدی اشیاء کی قیمت شامل ہے۔ جی ڈی پی ڈیفالٹر (Deflator) میں درآمدی اشیاء کی قیمت شامل نہیں ہے۔

11. Many times, we read about "Circuit Breakers" in share markets. They are temporary measures that halt the trading on which of the following occasion?
- (a) On special days
 - (b) When a new share is traded for the first time.
 - (c) When the prices of a particular stock rise or fall by a specified amount in a specified time.
 - (d) When trading of a particular stock rises beyond a specified volume.

कई बार हम शेयर बाजार में "सर्किट ब्रेकर" के बारे में पढ़ते हैं। ये अस्थायी उपाय है जो निम्नलिखित में से किन अवसर/अवसरों पर व्यापार को रोकते हैं?

- (a) विशेष दिनों पर
- (b) जब पहली बार किसी नए शेयर का कारोबार होता है।
- (c) जब किसी विशेष स्टॉक की कीमतें एक निर्दिष्ट/निश्चित समय में एक निश्चित राशि से बढ़ती या घटती हैं।
- (d) जब किसी विशेष स्टॉक का व्यापार एक निश्चित मात्रा से अधिक हो जाता है।

कئی بار شیئر مارکیٹ میں ہم سرکٹ بریکرز کے بارے میں پڑھتے ہیں۔ وہ عارضی اقدامات ہیں جو مندرجہ موافق پر تجارت کو نقصان پہنچاتے ہیں۔

- (a) خاص دنوں میں
- (b) جب پہلی بار کسی نئے شیئر کی تجارت کی جائے
- (c) جب کسی مخصوص اسٹاک کی قیمتیں ایک مخصوص وقت میں ایک مخصوص رقم سے بڑھتی یا گرتی ہیں۔
- (d) جب کسی خاص اسٹاک کی تجارت مختلف ہوتی ہے لیکن ایک مخصوص حجم سے آگے۔

12. Fiscal consolidation is one of the objectives of India's economic policy.

Which of the following would help in fiscal consolidation?

1. increasing taxes
2. getting more loans
3. reducing subsidies

Select the correct answer using the codes given below-

- (a) 1 and 2 only (b) 1 and 3 only
(c) 2 and 3 only (d) 1, 2 and 3

राजकोषीय समेकन भारत की आर्थिक नीति के उद्देश्यों में से एक है।

निम्न में से कौन राजकोषीय समेकन में मदद करेगा?

- (1) करों का बढ़ना
- (2) अधिक ऋण मिलना
- (3) सब्सिडी कम करना

सही विकल्प?

- (a) 1 और 2 (b) 1 और 3
(c) 2 और 3 (d) 1, 2 और 3

مالیاتی استحکام ہندوستانی اقتصادی پالیسی کے مقاصد میں سے ایک ہے۔ مندرجہ ذیل میں سے کون سا مالی استحکام میں مدد کرے گا؟

(1) ٹیکس بڑھانا

(2) مزید قرضے حاصل کرنا

(3) سبسڈی میں کمی

نیچے دئے گئے کوڈ کے ذریعے صحیح جوابات کا انتخاب کریں۔

(a) صرف ایک اور تین

(b) صرف ایک اور دو

(c) ایک، دو اور تین

(d) صرف دو اور تین

13. Which one of the following is not correct about Bonds?

- (a) Bond is a debt instrument ✓
- (b) Bondholders are creditors ✓
- (c) Bondholders have management rights of the company ✓
- (d) Bondholders have a preferential claim on assets of the issuer over equity holders.

अनुबंध के बारे में निम्नलिखित में क्या सही नहीं है ?

- (a) अनुबंध एक ऋण साधन है।
- (b) बाँड धारक लेनदार होते हैं।
- (c) बाँड धारकों के पास कम्पनी के प्रबन्धन अधिकार हैं।
- (d) बाँड धारकों का जारीकर्ता की संपत्ति पर दावा इक्विटी धारकों से अधिक होता है।

مندرجہ ذیل میں سے بانڈز کے بارے میں کونسا درست نہیں ہے؟

- (a) بانڈز ایک ڈیبٹ آلہ ہے۔
- (b) بانڈ ہولڈرز قرض دار ہیں۔
- (c) بانڈ ہولڈرز کو کمپنی انتظامی حقوق حاصل ہیں۔
- (d) بانڈ ہولڈرز ایکویٹی ہولڈرز پر جاری کرنے والے کے اثاثے پر ترجیحی دعویٰ رکھتے ہیں۔

14. Consider the following.

1. Investment by a foreign firm to establish a subsidiary
2. Investment in shares through stock exchange

Which of these are included in FDI?

- (a) Only 1
- (b) Only 2
- (c) Both 1 and 2
- (d) Neither 1 nor 2

निम्नलिखित पर विचार करें

1. एक सहायक कंपनी बनाने के लिए विदेशी कंपनी का निवेश
 2. स्टॉक एक्सचेंज के माध्यम से शेयर में निवेश
- उपरोक्त में से कौन FDI में शामिल है?
- (a) केवल 1 (b) केवल 2
(c) 1 और 2 दोनों (d) कोई नहीं

مندرجہ ذیل کو دیکھیں:

(1) غیر ملکی فرم کی جانب سے ایک ذیلی ادارہ قائم کرنے کے لئے سرمایہ کاری۔

(2) اسٹاک ایکسچینج کے ذریعے حصص میں سرمایہ کاری۔

ان میں سے کونسی ایف ڈی آئی میں شامل ہیں؟

(b) صرف 2

(a) صرف 1

(d) نہ ایک نہ دوسرا

(c) دونوں ایک اور دو

15. Which one of the following is not correctly matched?

- (a) Stand-up India: Finance to SC/ST and women entrepreneurs
(b) Invest India: Investor facilitation initiative of government and FICCI
(c) Start-up India: Finance to young entrepreneurs
(d) Shram Suvidha Portal: Information about labour inspections.

निम्नलिखित में से कौन सा जोड़ा सही नहीं है?

- (a) स्टैन्ड-अप इंडिया : एस सी/एस टी और महिला उद्यमियों की फाइनेंस
(b) इन्वेस्ट इंडिया : सरकार और फिक्की (FICCI) की निवेशक सुविधा पहल
(c) स्टार्ट-अप इंडिया : युवा उद्यमियों को फाइनेंस
(d) श्रम सुविधा पोर्टल : श्रम निरीक्षणों की जानकारी

مندرجہ ذیل میں کون صحیح مماثل نہیں ہے؟

(a) اسٹینڈ اپ انڈیا : ایس سی ایس ٹی اور کاروباری خواتین کے لئے۔

(b) انویسٹ انڈیا : حکومت اور FICCI کا سرمایہ کاروں کی سہولت کا اقدام

(c) اشارٹ اپ انڈیا : نوجوان تاجروں کے لئے فائننس

(d) شرم سویدھا پورٹل : لیبر انیسپیکشن کے بارے میں معلومات

16. Consider the following about the Pradhan Mantri Kisan Samman Nidhi (PM-KISAN).

1. Covers all the farmers including landless farmers and sharecroppers.
2. An income support of rupees 6000 per year is provided to the farmers in three equal installments of rupees 2000 at an interval of every four months.
3. It is a Central Sector scheme with 100 per cent funding from Government of India.

Which of these statements are correct?

- (a) 1 and 2 (b) 1 and 3
(c) 2 and 3 (d) 1, 2 and 3

प्रधाम मंत्री किसान सम्मान निधि (PM - KISAN) से जुड़े निम्नलिखित कथन पढ़िये-

1. भूमिहीन किसानों और बटाईदारों सहित सभी किसानों को कवर करता है।
2. किसानों को हर चार महीने के अन्तराल पर 2000 रुपये की तीन समान किस्तों में प्रति वर्ष 6000 रुपये की आय सहायता प्रदान की जाती है।
3. भारत सरकार से 100% वित्त सहायता प्राप्त केन्द्रीय क्षेत्र की योजना उपरोक्त में कौन सही है ?

- (a) 1 और 2 (b) 1 और 3
(c) 2 और 3 (d) 1, 2 और 3

پردھان منتری کی کسان سماں ندھی یوجنا پر غور کریں۔

(1) یہ یوجنا تمام کسانوں کو کور کرتی ہے جس میں بغیر زمین والے کسان شیمز کرو پر بھی شامل ہیں۔

(2) کسانوں کو ہر سال 6000 روپے کی آمدنی کا سہارا ہر چار ماہ کے وقفے پر 2000 روپے کی تین برابر اقساط پر دیا جاتا

ہے۔

(3) یہ مرکزی شعبے کی اسکیم ہے جس میں حکومت ہند کی جانب سے 100 فیصد فنڈنگ ہے۔

صحیح بیان کون سے ہیں؟

(b) 1 اور 3

(a) 1 اور 2

(d) 1، 2، 3

(c) 3 اور 2

17. Which of the following are reasons for a low Tax-GDP ratio in India?

1. Low per capita income
2. A variety of tax exemptions
3. Unorganised sector and cash economy
4. High amount of subsidies

Which of these are correct?

(a) 1, 2 and 3	(b) 1 and 4
(c) 2 and 3	(d) All of the above

भारत में कर-जी डी पी अनुपात के कम होने के कारणों में निम्नलिखित में से कौन सा है?

- (1) कम प्रति व्यक्ति आय
- (2) करों में विभिन्न प्रकार की छूट
- (3) असंगठित क्षेत्र और नकद अर्थव्यवस्था
- (4) उच्च राशि में सब्सिडी

(a) 1, 2 और 3	(b) 1 और 4
(c) 2 और 3	(d) 1, 2, 3 और 4

کم ٹیکس GDP شرح کے لئے ہندوستان میں مندرجہ ذیل میں کونسا سبب ہے؟

(1) کم پر کپچا انکم

(2) ٹیکس معافی کی الگ الگ شکلیں

(3) غیر منظم سیکٹرز اور کیش معیشت

(4) سبسڈی کا اعلیٰ حصہ

مندرجہ ذیل میں کونسا صحیح ہے؟

(b) 1 اور 4

(a) 1, 2 اور 3

(d) مذکورہ بالا سبھی

(c) 2 اور تین

18. From the given list, identify missiles fitted in Rafale:

1. METEOR ✓
2. AMRAAM ✓
3. HAMMER ✓
4. EXOCET

Code:

(a) 1, 3 and 4

(b) 1, 2 & 3

(c) 1 & 2 only

(d) 1, 2, 3 and 4

निम्नलिखित में से राफल में फिट होने वाली मिसाइलों की पहचान कीजिए।

- (1) मीटीऑर (METEOR)
- (2) अमराम (AMRAAM)
- (3) हैमर (HAMMAR)
- (4) एक्जोसैट (EXOCET)

(a) 1, 3 और 4

(b) 1, 2 और 3

(c) 1 और 2

(d) 1, 2, 3 और 4

دی گئی لسٹ میں سے ان میزائلوں کو پہچانیں جو Rafale کے مناسب ہیں۔

METEOR (i)

AMRAAM (ii)

HAMMER (iii)

EXOCET (iv)

کوڈ:

3 اور 2 ، 1 (b)

4 اور 3 ، 1 (a)

4 اور 3 ، 2 ، 1 (d)

2 اور 1 صرف (c)

19. With reference to Bt-Cotton, the incorrect statement is:

- (a) Bt-Cotton is pest-resistant and herbicide tolerant
- (b) It offers pest-resistant against only Bollworms & white fly pest
- (c) It was introduced in India by Monsanto-Mahyco Biotech Ltd.
- (d) All are incorrect

Bt- کॉٹن (Bt-Cotton) کے सम्बंध में गलत कथन है:

- (a) Bt-कॉटन कीट प्रतिरोधी और शाकनाशी सहनशील है।
- (b) यह केवल बोलवर्म और व्हाइट फ्लाइ कीट के विरुद्ध कीट-प्रतिरोधी है।
- (c) इसे भारत में मोनसेंटो- मायको बायोटेक लिमिटेड ने शुरू किया।
- (d) उपरोक्त सभी गलत हैं।

Bt-Cotton کے حوالے سے غلط بیان ہے:

- (a) Bt- Cotton پیسٹ ریسیسٹ اور ہر یہاں ٹولارینسٹ ہے۔
- (b) یہ پیسٹ ریسیسٹ ہے بل وارم اور سفید Fly pest کے خلاف
- (c) اس کو ہندوستان میں Monsanto-Mahyco Biotech Ltd. نے متعارف کرایا۔
- (d) سب کے سب غلط ہیں۔

20. The Asia African Growth Corridor is about:

1. Promoting Quality infrastructure
2. Connectivity within Asia and Africa
3. Promoting defence collaboration

Code:

- (a) 1 & 3 (b) 2 & 3
(c) 1 & 2 (d) 1, 2 & 3

एशिया अफ्रीका विकास कॉरिडोर के बारे में-

1. गुणवत्ता पूर्ण इन्फ्रास्ट्रक्चर को बढ़ावा देता है।
2. एशिया और अफ्रीका के भीतर कनेक्टिविटी
3. रक्षा सहयोग को बढ़ावा देना

उपरोक्त में क्या सही है?

- (a) 1 और 3 (b) 2 और 3
(c) 1 और 2 (d) 1, 2 और 3

ایشیا افریقہ گروٹھ کوریڈور ہے:

(i) کوالٹی انفراسٹرکچر کو فروغ

(ii) ایشیا اور افریقہ کے مابین رابطہ

(iii) دفاعی تعاون کو فروغ

کوڈ یہ ہیں:

(b) 2 اور 3

(a) 1 اور 3

(d) ایک، 2 اور 3

(c) 1 اور 2

21. Concerning Blockchain technology, the correct statement(s) is/are:

1. It is employed in SUPERCERT Programme to authenticate educational documents.
2. Once an information is entered into a block, it can not be altered.
3. Blockchain technology is the basis of cryptocurrencies like Ripple, NXT.

Code:

(a) 1 & 2

(b) 1 & 3

(c) 3 only

(d) None

بلاک چین (Block chain) ٹیکنالاجی سے जुड़े सही कथन हैं-

1. इसका उपयोग शैक्षिक दस्तावेजों को प्रमाणित करने के लिए बने सुपरसर्ट (SUPERCERT) प्रोग्राम में किया गया है।
2. एक बार किसी सूचना को एक ब्लॉक में डालने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता।
3. ब्लॉकचेन टैक्नालाजी रिपल, एन एक्स टी (NXT) जैसी क्रिप्टोकॉरेन्सी का आधार है।

कोड:

(a) 1 और 2

(b) 1 और 3

(c) 3

(d) कोई नहीं

بلاک چین ٹیکنالوجی سے متعلق صحیح بیان ہے/ ہیں۔

(i) یہ SUPERCERT پروگرام میں تعلیمی دستاویزات کے قابل بھروسہ ہونے کو جانچنے کے لئے استعمال ہوتا ہے۔

(ii) جب ایک بلاک میں ایک معلومات ڈال دی گئی تو اس کو بدلنا ممکن نہیں۔

(iii) بلاک چین ٹیکنالوجی کرپٹو کرنسی جیسے ریپلس این ایکس ٹی (NXT) کی بنیاد ہے۔

کوڈ:

(b) 1 اور 3

(a) 1 اور 2

(d) ان میں سے کوئی نہیں

(c) 3

22. Regarding Carbon Capture and Storage, the correct statement(s) is/are:

1. Carbon dioxide is captured by using a liquid ammonia solution.
2. The captured Carbon dioxide is pumped into coal rocks and Ocean water.

Code:

- (a) 1 only (b) 2 only
(c) 1 & 2 (d) None

کاربن کو نیکالنے اور بھنڈارण سے जुड़े सही कथन हैं?

1. कार्बन डाइआक्साइड को बनाने में तरल अमोनिया घोल का इस्तेमाल करते हैं।
2. कार्बन डाइआक्साइड को कोयले की चट्टानों और समुद्र के पानी में पंप किया जाता है।

कोड:

- (a) 1 (b) 2
(c) 1 और 2 (d) कोई नहीं

کاربن کیچر اور اسٹوریج کے حوالے سے صحیح بیان:

- (i) کاربن ڈائی آکسائیڈ کو مائع امونیا محلول کا استعمال کر کے حاصل کیا جاتا ہے۔
(ii) کیچا کی ہوئی کاربن ڈائی آکسائیڈ کو سمندر کے پانی اور کوئلے کی چٹانوں میں پمپ کیا جاتا ہے۔

کوڈ:

- (a) 1
(b) 2
(c) 1 اور 2
(d) کوئی نہیں

23. Choose the correct statements from the given code.

1. Telecommunication satellites are placed in polar orbit.
2. Remote Sensing Satellites work by using reflected electromagnetic radiation.

Code:

- (a) 1 only
(b) 2 only
(c) 1 & 2
(d) None

कथन-

1. दूरसंचार उपग्रहों को ध्रुवीय कक्षा में रखा गया है।
2. रिमोट सेंसिंग उपग्रह परावर्तित विद्युत चुम्बकीय विकिरण का उपयोग करते हैं।

कोड:

- (a) 1
(b) 2
(c) 1 और 2
(d) कोई नहीं

(1) ٹیلی کیوٹیکیشن سیٹلائٹ قطبی مدار میں رکھے گئے ہیں۔

(2) ریموٹ سیننگ سیٹلائٹ منعکس شدہ برقی مقناطیس تابکاری کا استعمال کرتے ہوئے کام کرتے ہیں۔

کوڈ:

(b) صرف 2

(a) صرف 1

(d) کوئی نہیں

(c) 1 اور 2

24. Consider the following pairs

(1) Tropical Moist Deciduous	Sal
(2) Tropical Evergreen forest	Mahogany
(3) Mangroves	Rhizophora
(4) Chir	Alpine

Identify the correct answer

(a) 1, 2 and 3	(b) 2, 3 and 4
(c) 1, 2 and 4	(d) 1, 2, 3 and 4

निम्नलिखित जोड़े

(1) उष्णकटिबंधीय नम पर्णपाती	साल
(2) उष्ण कटिबंधीय सदाबहार वन	महोगनी वृक्ष
(3) कच्छ वनस्पति	रिजोफोरा
(4) चीड़	अलपाईन (Alpine)

सही जोड़े ?

(a) 1, 2, 3	(b) 2, 3, 4
(c) 1, 2, 4	(d) 1, 2, 3, 4

- (1) ٹروپیکل مونسٹ ڈیسی ڈوکس۔
سال
- (2) ٹروپیکل سدا بہار جنگلات۔
مہوگنی
- (3) مینگروز۔
ریڈ فوراً
- (4) چیڑ۔
الپائن
- (a) 1, 2, 3
(b) 2, 3, 4
(c) 1, 2, 4
(d) 1, 2, 3, 4

25. Consider the following statements:

1. Hindukush - Himalayan region is called as a third pole of the world
2. Peninsular plateau hard rocks have lesser groundwater recharging capacity than Great Indian Plains.
3. Western disturbances are only experienced in the winter season over north India.
4. Coral Reef is found both in Andaman, Nicobar and Lakshadweep Islands.

Identify the correct answer

- (a) 2 and 3
(b) 1, 2, 4
(c) 2 and 4
(d) 1, 2, 3 and 4

کथن

1. ہندوکش-ہیمالयी क्षेत्र کو विश्व का तीसरा ध्रुव कहा जाता है।
2. प्रायद्वीपीय पठार की कठोर चट्टानों में, भारतीय मैदानी क्षेत्रों की तुलना में भूजल-पुनर्भरण क्षमता कम होती है।
3. पश्चिमी विक्षोभ, उत्तर भारत में केवल सर्दियों के मौसम में अनुभव किया जाता है।
4. प्रवाल भित्तियाँ (Coral reef) अंडमान निकोबार और लक्षद्वीप दोनों में पाई जाती है।

सही उत्तर चुनिए

- (a) 2 और 3 (b) 1, 2, 4
(c) 2 और 4 (d) 1, 2, 3, 4

مندرجہ ذیل بیانات:

- (1) ہندوکش۔ ہمالیائی خطہ دنیا کا تیسرا قطب کہلاتا ہے۔
(2) مین سولر پلیٹو کی سخت چٹانوں میں ہندوستانی میدانی علاقوں کے مقابلے میں زمینی پانی کی رسچا رنگ کی گنجائش کم ہوتی ہے۔

(3) مغربی طلل، شمالی ہندوستان میں صرف سردی کے موسم میں محسوس ہوتا ہے۔

(4) کورل ریف دونوں انڈمان نیکو بار اور لکشدیپ جزیرے میں پایا جاتا ہے۔

(a) 2 اور 3 (b) 1, 2 اور 4

(c) 2 اور 4 (d) 1, 2, 3 اور 4

26. Which one of the Island nations of Africa is nearest to India?

- (a) Cape Verde (b) Mauritius
(c) Seychelles (d) Madagascar

بھین کے مندرجہ صوبوں میں سے کون سا صوبہ جموں کشمیر سے ملتا ہے؟

(1) تبت

(2) زنجیاگ

(b) صرف 2

(a) صرف 1

(d) کوئی نہیں

(c) 1 اور 2 دونوں

28. Consider the following:

1. Rapid urbanization

2. Deforestation

3. Heavy Sand Mining

4. Micro-irrigation

Which of these are the cause of increasing ground water depletion and flood?

(a) 1, 2, 3, 4

(b) 1, 2

(c) 1, 2, 3

(d) 1, 2, 4

निम्नलिखित में से कौन भूजल के बढ़ते हास और बाढ़ का/के कारण हैं?

1. तेज शहरीकरण

2. वनों की कटाई

3. भारी रेत खनन

4. सूक्ष्म सिंचाई

कोड:

(a) 1, 2, 3, 4

(b) 1, 2

(c) 1, 2, 3

(d) 1, 2, 4

مندرجہ ذیل کو دیکھئے:

(1) تیز شہر کاری

(2) جنگلات کی کٹائی

(3) بہت زیادہ ریت کی کان کنی

(4) مائیکرو آبپاشی

ان میں سے کون زمین کے پانی اور سیلاب کی خاص وجوہات ہیں؟

1, 2 (b)

1, 2, 3, 4 (a)

1, 2, 4 (d)

1, 2, 3 (c)

29. Which of the following countries do not share a boundary with each other:

(a) Israel-Egypt

(b) Greece-Turkey

(c) Turkmenistan-Tajikistan

(d) Indonesia-Malaysia

निम्नलिखित देशों में से कौन एक दूसरे से सीमा साझा नहीं करता ?

(a) इसराइल - मिस्र

(b) ग्रीस - तुर्की

(c) तुर्कमेनिस्तान - तजाकिस्तान

(d) इन्डोनेशिया - मलेशिया

مندرجہ ذیل میں کون سے ملک کی حد ایک دوسرے سے نہیں ملتی؟

(b) یونان (گریس) - ترکی

(a) اسرائیل - مصر

(d) انڈونیشیا - ملیشیا

(c) ترکمانستان - تاجکستان

30. Consider the following pairs regarding states, UTs and their parts

Those share boundary with each other:

1. Dadra Nagar Haveli	-	Daman & Diu
2. Odisha	-	Telangana
3. Uttar Pradesh	-	Himachal Pradesh
4. Maharashtra	-	Chhattisgarh

In which of the pairs given above states/UTs/region share boundary with each other is/are correctly matched?

(a) 1 and 2	(b) Only 3
(c) 3 and 4	(d) 1, 2, 3 and 4

निम्नलिखित राज्य/केन्द्र शासित क्षेत्र सीमा साझा करने में कौन से जोड़े सही हैं ?

1. दादर नगर हवेली - दमन दीव
2. उड़ीसा - तेलंगाना
3. उत्तर प्रदेश - हिमाचल प्रदेश
4. महाराष्ट्र - छत्तीसगढ़

कोड:

(a) 1 और 2	(b) 3
(c) 3 और 4	(d) 1, 2, 3, 4

مندرجہ ذیل ریاست اور یونین ٹیریٹری میں کس سے ایک دوسرے کی حد ملتی ہے؟

- (1) داد نگر حویلی۔ - دمن اور دیو
(2) اڑیشہ۔ - تلنگانہ
(3) اتر پردیش۔ - ہماچل پردیش
(4) مہاراشٹر۔ - چھتیس گڑھ
(a) 1 اور 2 (b) صرف 3
(c) 3 اور 4 (d) 1, 2, 3 اور 4

31. Consider the following pairs regarding diseases

Diseases	Main affected region/countries
1. Ebola	Western and Central Africa
2. Zika	China
3. Spanish flu	Columbia and Venezuela
4. Swine flu	Mexico and USA

Which of the pairs given above is/are correctly matched?

- (a) Only 1 (b) 1 and 4
(c) 1, 3 and 4 (d) 1, 2 and 3

بیماری اور پرभावیت क्षेत्र के जोड़े-

बीमारी	प्रभावित क्षेत्र/देश
1. इबोला	पश्चिमी और मध्य अफ्रीका
2. जिका	चीन
3. स्पेनिश फ्लू	कोलम्बिया और वेनेजुला
4. स्वाइन फ्लू	मैक्सिको और अमेरिका

सही जोड़े चुनिए

- (a) 1 (b) 1 और 4
(c) 1, 3 और 4 (d) 1, 2 और 3

مندرجہ ذیل جوڑے:

متاثرہ علاقے/ممالک	بیماری
مغربی اور وسطی افریقہ	(1) ایبولا
چین	(2) زیکا
کولمبیا اور وینزویلا	(3) اسپینش فلو
میکسیکو اور امریکہ	(4) سوائن فلو

صحیح جوڑے کی پہچان کریں:

- 1, 4 (b) 1 (a)
1, 2, 3 (d) 1, 3, 4 (c)

32. Consider the following:

1. Warm water in Eastern Pacific
2. Cold Tibetan plateau surface
3. High pressure near Madagascar region
4. South westerly jet flowing strongly over North India

Which of these conditions is/are favourable for South-West Monsoon?

- (a) Only 3 (b) 1 and 2
(c) 2 and 3 (d) 2, 3 and 4

कथन-

1. पूर्वी प्रशांत महासागर में गर्म पानी
2. तिब्बती पठार की ठंडी सतह
3. मेडागास्कर क्षेत्र के पास उच्च दबाव
4. उत्तर भारत में दक्षिण पश्चिमी जेट का तेज़ बहाव

उपरोक्त में कौन दक्षिण-पश्चिमी मानसून के लिए अनुकूल है ?

- (a) 3 (b) 1, 2
(c) 2, 3 (d) 2, 3, 4

مندرجہ ذیل کو دیکھئے:

(1) مشرقی بحر میں گرم پانی

(2) تبتی مرتفع کی سرد سطح

(3) مڈغاسکر خطے کے قریب ہائی پریشر

(4) شمالی ہند پر جنوبی مغربی جیٹ کا تیز بہاؤ

ان میں سے جنوب مغربی مون سون کے لئے سازگار حالات کون سے ہیں؟

- 1, 2 (b) 3 (a)
2, 3, 4 (d) 2, 3 (c)

33. Consider the following statements regarding the Himalayas:

1. These are one of the most vulnerable and ecologically sensitive regions of the world.
2. Its height is no longer increasing as there is no more Tethys Sea between the Indian Plate and the Eurasian Plate.
3. There is no recent volcanic eruption despite being at destructive boundaries.
4. Keeda Jadi, a type of fungus is grown in the alpine region of Himalaya.

Which of these statements is/are correct?

(a) 2 and 3	(b) 1 and 4
(c) 1, 3 and 4	(d) 2, 3 and 4

हिमालय से जुड़े कथन-

1. यह विश्व के अति संवेदनशील और पर्यावरणीय संवेदनशील क्षेत्रों में से हैं।
2. इसकी ऊँचाई अब बढ़ नहीं रही है क्योंकि भारतीय प्लेट और यूरेशियन प्लेट के बीच अब टेथिस समुद्र नहीं है।
3. विनाशकारी सीमाओं पर होने के बावजूद हाल ही में कोई ज्वालामुखी विस्फोट नहीं हुआ है।
4. कीड़ा जड़ी एक प्रकार का फंगस है जो हिमालय के अल्पाइन क्षेत्र में पाया जाता है।

उपरोक्त में सही कथन?

(a) 2, 3	(b) 1, 4
(c) 1, 3, 4	(d) 2, 3, 4

ہمالیہ سے جڑے بیانات

- (1) یہ دنیا کے انتہائی کمزور اور ماحولیاتی لحاظ سے حساس علاقوں میں سے ہیں۔
- (2) اس کی اونچائی اب نہیں بڑھ رہی کیونکہ ہندوستانی پلیٹ اور یوریشین پلیٹ کے درمیان حرج-محصص سمندر نہیں ہے۔
- (3) تباہ کن حدوں پر ہونے کے باوجود کوئی حالیہ آتش فشاں نہیں ہے۔
- (4) کیڑا جڑی ایک قسم کا فٹکس ہے جو ہمالیہ کے الپائن علاقے میں ملتی ہے۔

صحیح بیانات؟

1, 4 (b)

2, 3 (a)

2, 3, 4 (d)

1, 3, 4 (c)

34. Consider the following statements

1. Climate change is forcing monsoon behaviour by decreasing the number of rainy days in India during South-West Monsoon as per the recent findings of IPCC report.
2. El Nino phenomena disturb the Weather of the Tropical region and the Temperate region.

Which of these is/are correct?

- (a) Only 1 (b) Only 2
- (c) Both 1 and 2 (d) Neither 1 nor 2

निम्न कथन पढ़िए-

1. आई पी सी सी रिपोर्ट के निष्कर्षों के अनुसार, दक्षिण पश्चिम मानसून के दौरान जलवायु परिवर्तन मानसून के व्यवहार को फोर्स करता है जिससे भारत में बारिश के दिनों की संख्या में कमी हो रही है।
2. अल नीनो घटना उष्णकटिबंधीय क्षेत्र के मौसम और तापमान क्षेत्र को प्रभावित करती है।

उपरोक्त में सही कथन चुनिए-

- (a) 1 (b) 2
(c) 1 और 2 (d) कोई नहीं

مندرجہ ذیل بیانات:

(1) آئی پی سی سی رپورٹ کے حالیہ نتائج کے مطابق، موسمیاتی تبدیلی، مانسون کے رویے کو مجبور کر رہی ہے جس کی وجہ سے

مغربی مانسون کے دوران ہندوستان میں برسات کے دنوں کی تعداد میں کمی ہو رہی ہے۔

(2) ال نینو، ٹروپیکل خطے اور درجہ حرارت والے خطے کے موسم کو متاثر کرتا ہے۔

کون سا بیان صحیح ہے؟

(a) 1 (b) 2

(c) 1, 2 (d) کوئی نہیں

35. Consider the following statements regarding air pollution:

1. Ground Ozone is an example of a secondary pollutant.
2. Ozone is a strong oxidizing agent that badly affects the human lungs.
3. Ozone concentration increases rapidly during the winter season.
4. Ground ozone is also called as photochemical pollutant.

- (a) 1 and 2 (b) 1, 2 and 3
(c) 1, 2 and 4 (d) 2, 3 and 4

वायु प्रदूषण से जुड़े कथन-

1. ग्राउंड ओजोन, द्वितीयक प्रदूषक का एक उदाहरण है।
2. ओजोन एक तेज आक्सीडाइजिंग एजेंट है जो मानव फेफड़ों को बुरी तरह से प्रभावित करता है।
3. सर्दियों में ओजोन की सघनता तेजी से बढ़ती है।
4. ग्राउंड ओजोन को फोटो केमिकल-प्रदूषक भी कहा जाता है।

उपरोक्त में कौन सही कथन है?

- (a) 1 और 2 (b) 1, 2 और 3
(c) 1, 2 और 4 (d) 2, 3 और 4

हوا की आلودگی से जुड़े صحیح بیانات کون سے ہیں؟

- (1) زمینی اوزون ثانوی آلودگی کی ایک مثال ہے۔
(2) اوزون ایک آکسیدائزنگ ایجنٹ ہے جو انسانی پھیپھڑوں کو بری طرح سے متاثر کرتا ہے۔
(3) سردیوں میں اوزون کا ارتکاز تیزی سے بڑھتا ہے۔
(4) زمینی اوزون کو فوٹو کیمیکل آلودگی بھی کہتے ہیں۔

1, 2, 3 (b)

1, 2 (a)

2, 3, 4 (d)

1, 2, 4 (c)

36. Which act provided the right to vote women?

- (a) Indian Councils Act, 1909
(b) Government of India Act, 1919
(c) Government of India Act, 1935
(d) Indian Independence Act, 1947

किस अधिनियम ने महिलाओं को मतदान का अधिकार दिया?

- (a) भारतीय परिषद अधिनियम 1909
- (b) भारत सरकार अधिनियम 1919
- (c) भारत सरकार अधिनियम 1935
- (d) भारतीय स्वतन्त्रता अधिनियम 1947

عورتوں کو ووٹ دینے کا حق کس ایکٹ سے ملا؟

- (a) انڈین کونسلز ایکٹ 1909
- (b) حکومت ہند ایکٹ 1919
- (c) حکومت ہند ایکٹ 1935
- (d) ہندوستانی آزادی ایکٹ 1947

37. The concept of citizenship involves the concept of.

- (a) Ethnicity
- (b) Liberty
- (c) Rights
- (d) Duties

नागरिकता की अवधारणा में शामिल है?

- (a) नस्ल/जातीयता
- (b) स्वतंत्रता
- (c) अधिकार
- (d) कर्तव्य

شہریت کے تصور میں شامل تصور:

- (a) نسلی نسل
- (b) آزادی
- (c) حقوق
- (d) فرائض

38. Which of the following statements regarding yoga is not correct ?
- 'Yama' in Yoga means restraining herself/himself from immoral activities.
 - 'Dharana' is concerned with concentration.
 - 'Pratyahara' is concerned with the withdrawal of the senses.
 - 'Samadhi' is an observance, which refers to the cultivation of values and virtues in life.

योग سے जुड़े निम्नलिखित कथन-

- योग में 'यम' का अर्थ खुद को अनैतिक गतिविधियों से रोकना है।
- 'धारणा' का संबंध एकाग्रता से है।
- 'प्रत्याहार' का संबंध इंद्रियों के प्रत्याहार से है।
- 'समाधि' का अनुसरण है जो जीवन में मूल्यों और गुणों को सींचता है।

”योग“ سے متعلق مندرجہ ذیل بیانات میں کون صحیح ہے؟

(a) یوگ میں ”یم“ کا مطلب خود کو غیر اخلاقی سرگرمیوں سے روکنا

(b) ”دھرنہ“ کا تعلق توجہ مرکوز کرنا

(c) ”پرتیاہر“ کا تعلق حواس کی واپسی

(d) ”سامدھی“ ایک مشاہدہ ہے جو زندگی میں خوبیوں اور اقدار کی کاشت سے مراد ہے۔

39. Consider the following statements regarding the "Mother Fund" or 'Fund of Funds' Scheme under Aatma Nirbhar Bharat:

- It will help in the listing of MSMEs on capital markets.
- Govt. of India will purchase majority ownership in MSMEs

Select the correct answer using the code given below:

- only (i)
- only (ii)
- Both (i) & (ii)
- neither (i) nor (ii)

आत्म निर्भर भारत योजना के तहत 'फंड ऑफ फंड्स' और 'मदर फंड' से जुड़े निम्नलिखित कथन-

1. इससे एम एस एम ई को पूंजी बाजार में सूचीबद्ध करने में मदद मिलेगी।
 2. भारत सरकार एम एस एम ई में बहुसंख्या में स्वामित्व खरीदेगी।
- (a) 1 (b) 2
(c) 1 और 2 (d) कोई नहीं

“आत्म निर्भर भारत” के तहत “मदर फंड” या “फंड ऑफ फंड्स” से जुड़े बिانات:

(i) اس سے کیپٹل مارکٹ میں ”ایم ایس ایم ای“ کی فہرست بنانے میں مدد ملے گی۔

(ii) حکومت ہند MSMEs میں اکثریت کی ملکیت خریدے گی۔

(i) (a) (ii) (b)

(i) (c) (ii) اور (d) کوئی نہیں

40. With reference to Currency Swap Facility, consider the following statements:

1. It is an agreement to exchange currencies with predetermined terms.
2. The swap operations can carry exchange rates or other market risks.
3. Recently, Bangladesh - Sri lanka signed a currency swap agreement.

Which of the statements given above is/are correct?

- (a) 2 and 3 only (b) 2 only
(c) 1 and 3 only (d) 1, 2 and 3

मुद्रा विनिमय सुविधा से जुड़े कथन-

1. यह पूर्व निर्धारित शर्तों के साथ मुद्राओं के आदान प्रदान का एक समझौता है।
2. स्वैप संचालन, अन्य बाजार जोखिमों के लिए विनिमय दरों को वहन कर सकता है।
3. हाल में बांग्लादेश और श्रीलंका ने मुद्रा विनिमय समझौते पर हस्ताक्षर किए हैं।

उपरोक्त में कौन सही है?

(a) 2, 3

(b) 2

(c) 1, 3

(d) 1, 2, 3

कرنसी تبدیل کرنے کی سہولت سے جڑے بیانات:

(i) یہ پہلے سے طے شدہ شرائط پر کرنسی تبدیل کرنے کا معاہدہ ہے۔

(ii) تبادلہ آپریشنز ایکسچینج ریٹس یا مارکیٹ کے دیگر خطرات لے سکتے ہیں۔

(iii) حال ہی میں بنگلہ دیش اور شری لنکا نے کرنسی کے تبادلے کے معاہدے پر دستخط کئے ہیں۔

(b) صرف 2

(a) 2, 3

(d) 1, 2, 3

(c) 1, 3

41. When an individual quits his/her job and decides to stay at home for a while, the labour force participation rate:

(a) Increases

(b) Decreases

(c) Remains same

(d) May increase or decrease depending on the length of time he/she stays at home.

जब कोई व्यक्ति कुछ समय के लिए अपनी जॉब छोड़कर घर पर रहता है, श्रम बल भागीदारी दर पर क्या असर पड़ता है?

- (a) बढ़ती हैं
- (b) घटती हैं
- (c) कोई बदलाव नहीं
- (d) घर पर रहने की अवधि के अनुसार बढ़ और घट सकती हैं

جب کوئی انسان نوکری چھوڑ کر کچھ وقت گھر پر رہتا ہے تو لیبر فورس شرکت کی شرح۔

(a) بڑھتی ہے

(b) گھٹتی ہے

(c) کوئی بدلاؤ نہیں

(d) نوکری کے بغیر گھر پر رہنے کی مدت کے مطابق گھٹ یا بڑھ سکتی ہے

42. Consider the following statements regarding the CHAMPIONS portal:

1. It is a technology-packed control room-cum-management information system.
2. It was launched by the Ministry of HRD.

Which of the given statement is/are correct?

- (a) 1 only
- (b) 2 only
- (c) Both 1 and 2
- (d) Neither 1 nor 2

CHAMPIONS पोर्टल से सम्बंधित कथन-

1. यह एक टेक्नालाजी से पैक नियंत्रण-कक्ष व सूचना प्रबंधन तंत्र है।
2. इसे मानव संसाधन विकास मंत्रालय ने लॉन्च किया था।

उपरोक्त में कौन सा कथन सही है?

- (a) 1
- (b) 2
- (c) 1 और 2
- (d) कोई नहीं

(i) یہ ایک ٹیکنالوجی سے پیک ایک کنٹرول روم کے ساتھ ساتھ ایک مینجمنٹ انفارمیشن سسٹم (MIS) ہے۔

(ii) اسے انسانی وسائل کی ترقی کی وزارت (MHRD) نے شروع کیا تھا۔

کون سا بیان/بیانات صحیح ہیں؟

2 (b)

1 (a)

کوئی نہیں (d)

1, 2 (c)

43. Which of the following statements are true regarding the term 'Force Majeure', which was recently in the news?

(i) It is generally treated as a breach of contract.

(ii) Unforeseeable circumstances that prevent someone from fulfilling a contract.

(iii) Includes an Act of God or natural disasters, war or war-like situations, epidemics, pandemics, etc.

Select the correct answer using the code given below:

(a) (i) & (iii) only

(b) (ii) & (iii) only

(c) (iii) only

(d) All of the above

हाल में चर्चा में रहे 'फोर्स मेजियोर' से जुड़े कथन में सही का चयन कीजिए-

1. यह आम तौर पर अनुबंध के उल्लंघन के रूप में माना जाता है।

2. अप्रत्याशित परिस्थितियाँ जो किसी को अनुबंध पूरा करने से रोकती हैं।

3. इसमें ईश्वर का कार्य, प्राकृतिक आपदा, युद्ध या युद्ध जैसी स्थितियाँ, महामारी इत्यादि शामिल हैं।

उपरोक्त में सही कथन कौन है/हैं?

(a) 1 और 3

(b) 2 और 3

(c) केवल 3

(d) उपरोक्त सभी

حال ہی میں خبروں میں رہے "فورس میجیور" سے جڑے بیانات:

(1) عام طور پر اسے معاہدے کی خلاف ورزی کے طور پر مانا جاتا ہے۔

(2) غیر متوقع حالات جو کسی کو معاہدہ پورا کرنے سے روکتے ہیں۔

(3) خدا کا عمل، یا قدرتی آفات، جنگ یا جنگ جیسے حالات، عالمی وبائی امراض وغیرہ شامل ہیں۔

کوڈ کا استعمال کر کے صحیح جواب بتائیے۔

2, 3 (b)

1, 3 (a)

(d) سبھی

3 (c)

44. Who gave the theory of Natural Rights?

(a) Hobbes

(b) Rousseau

(c) Thomas Jefferson

(d) John Locke

प्राकृतिक अधिकारों का सिद्धांत किसने दिया था?

(a) होब्स (Hobbes)

(b) रूसो (Rousseau)

(c) थामस जैफरसन

(d) जॉन लॉक (John Locke)

قدرتی حقوق کا نظریہ کس نے دیا؟

(b) روسو

(a) ہو بس

(d) جان لاک

(c) تھامس جیفرسن

45. The most significant player in implementing a public policy is?

- (a) Legislature (b) Courts
(c) Pressure groups (d) Bureaucracy

सार्वजनिक नीति को लागू करने में निम्नलिखित में से सबसे महत्वपूर्ण कौन है ?

- (a) विधायिका (b) अदालत
(c) दबाव समूह (d) नौकरशाही

عوامی پالیسی پر عمل درآمد کرانے میں سب سے اہم کردار کس کا ہوتا ہے؟

(a) مقننہ (b) عدالت

(c) پریشر گروپ (d) نوکر شاہی

46. Consider the following statements regarding 'Food Fortification':

- (1) It is the addition of key vitamins and minerals to staple food.
(2) It is aimed at fighting malnutrition.

Choose the correct statement:

- (a) Only 1 (b) Only 2
(c) Both 1 and 2 (d) None of the above

‘खाद्य सुदृढ़ीकरण’ से जुड़े कथन पढ़िए:

1. यह विटामिन और खनिजों को मुख्य भोजन में शामिल करता है।
2. इसका उद्देश्य कुपोषण से लड़ना है।

उपरोक्त में सही कथन कौन है/हैं?

- (a) 1 (b) 2
(c) 1 और 2 दोनों (d) कोई नहीं

کھانے کی مضبوطی (فوڈ سکیورٹی) سے جڑے بیانات:

(1) یہ اہم وٹامن اور معدنیات کا اضافہ ہے جو کھانے کو اہم بناتا ہے۔

(2) اس کا مقصد غذائیت سے لڑنا ہے۔

صحیح بیان کون ہے؟

2 (b)

1 (a)

کوئی نہیں (d)

1, 2 (c)

47. Match the following:

Naval Ships	Class
(1) INS Vikramaditya	a) stealth guided-missile destroyer
(2) INS Aridhaman	b) scorpene class submarine
(3) INS Chennai	c) aircraft carrier
(4) INS Kalvari	d) nuclear-powered submarine

Choose the correct option:

	1	2	3	4
(a)	c	b	a	d
(b)	c	d	a	b
(c)	a	d	c	b
(d)	a	b	c	d

निम्नलिखित के जोड़े बनाइए-

नौसेना के जहाज

वर्ग

- (1) आई एन एस विक्रमादित्य
- (2) आई एन एस अरिधमन
- (3) आई एन एस चैन्नई
- (4) आई एन एस कलवारी

- (a) खुफिया निर्देशित मिसाइल विध्वंसक
- (b) स्कार्पीन श्रेणी की पनडुब्बी
- (c) विमान वाहक पोत
- (d) परमाणु संचालित पनडुब्बी

	1	2	3	4
(a)	c	b	a	d
(b)	c	d	a	b
(c)	a	d	c	b
(d)	a	b	c	d

مندرجہ ذیل کو ملائیں۔

کلاس

بحری جہاز

اسٹیلیٹھ گائڈڈ میزائل تباہ کرنے والا

(1) آئی این ایس وکرماتتہ

سکورپین درجہ کی پن ڈوبی

(2) آئی این ایس اریدھمن

طیارہ بردار جہاز

(3) آئی این ایس چینی

ایٹمی طاقت سے چلنے والی پن ڈوبی

(4) آئی این ایس کلواری

صحیح جوڑے

	1	2	3	4
	c	b	a	d (a)
	c	d	a	b (b)
	a	d	c	b (c)
	a	b	c	d (d)

48. Tea best grows in Assam, Darjeeling and Jalpaiguri districts of West Bengal. What is/are the uniqueness of this region that suits this crop?

- (1) It has a warm and humid climate.
- (2) Showers are mainly concentrated in 4-5 months, i.e. June to October in any year.
- (3) Deep, fertile and well-drained soil.
- (4) Rugged topography of the relief near the Himalayan foothills.

Choose the correct code.

(a) 1, 2, 3 only	(b) 1, 3 only
(c) 1, 3, 4 only	(d) All of the above

चाय का सबसे बेहतर उत्पादन असम और बंगाल के दार्जिलिंग व जलपाइगुडी जिलों में होता है। इन क्षेत्रों की क्या विशेषताएँ हैं जो कि चाय के उत्पादन के लिए अनुकूल हैं ?

1. यहाँ की जलवायु गर्म और आर्द्र होती है।
2. प्रत्येक वर्ष, बारिश मुख्य रूप से 4-5 महीनों में, जून से अक्टूबर, केंद्रित होती है।
3. गहरी, उपजाऊ और अच्छी जल निकासी वाली मिट्टी
4. हिमालय की तलहटी के पास राहत की ऊबड़-खाबड़ स्थलाकृति

सही विकल्प चुनें:

(a) केवल 1, 2, 3	(b) 1 और 3
(c) 1, 3, 4	(d) उपरोक्त सभी

چائے کی سب سے بہتر پیداوار آسام اور مغربی بنگال کے دارجلنگ اور چلپائی گوڑی اضلاع میں ہوتی ہے۔ اس خطے کی ایسی کیا

انفرادیت ہے جو چائے کی فصل کے لئے مناسب ہے؟

(1) یہاں گرم اور مرطوب آب و ہوا ہے۔

(2) بارش ہر سال صرف 4-5 مہینوں، جون سے اکتوبر میں ہی زیادہ تر ہوتی ہے۔

(3) گہری ذرخیز اور خشک ہونے والی مٹی

(4) ہمالیہ کے دامن میں ریلیف کی ناہموار ٹیوگرافی

صحیح کو ڈکھائیے:

1, 3 (b)

1, 2, 3 (a)

سبھی (d)

1, 3, 4 (c)

49. Consider the following statements about 'Small Finance Bank'.

- (1) These are niche banks with the main function to perform lending activities among weaker sections.
- (2) These are scaled-down versions of banks, with both deposit-taking and loan-making functions.
- (3) These banks are based on the Parth Shome committee on financial inclusion.

Choose the correct options:

(a) Only 1

(b) Only 1 and 2

(c) Only 1 and 3

(d) Only 2 and 3

‘لघو वित्त बैंक’ से जुड़े निम्नलिखित कथन

1. यह विशिष्ट बैंक हैं जिनका मुख्य कार्य कमजोर वर्गों के बीच उधार गतिविधियाँ करना है।
2. यह बैंकों का स्केल-डाउन संस्करण है जिसमें धन-जमा करना एवं ऋण बनाना, दोनों कार्य होते हैं।
3. यह बैंक वित्तीय समावेशन पर पार्थ शोम समिति पर आधारित है।

सही विकल्प चुनिए

(a) 1	(b) 1 और 2
(c) 1 और 3	(d) 2 और 3

”जھوٹے فنانس بینک“ سے جڑے بیانات:

- (1) یہ ایسے بینک ہیں جن کا بنیادی کام کمزور طبقات میں قرض دینے کی سرگرمیاں انجام دینا ہے۔
- (2) یہ بینکوں سکیل ڈاؤن ورژن ہیں جن میں رقم جمع کرنا اور قرض دینا دونوں کام ہوتے ہیں۔
- (3) یہ بینک مالیاتی شمولیت سے متعلق پارٹھ شووم کمیٹی پر مبنی ہے۔

صحیح کوڈ چنئے:

(a) صرف 1	(b) 1 اور 2
(c) 1 اور 3	(d) 2 اور 3

50. Which of the following body approves the Fair and Remunerative Price (FRP) of sugarcane?
- (a) Cabinet committee on Economic Affairs
 - (b) Commission for Agricultural Costs and Prices.
 - (c) Directorate of Marketing and Inspection, Ministry of Agriculture
 - (d) Agriculture Produce Market Committee

निम्नलिखित में से कौन गन्ने के उचित एवं लाभकारी मूल्य (FRP) को मंजूरी देता है?

- (a) आर्थिक मामलों की कैबिनेट समिति
- (b) कृषि लागत और कीमतों के लिए आयोग
- (c) मार्केटिंग और निरीक्षण निदेशालय, कृषि मंत्रालय
- (d) कृषि उपज मंडी समिति

مندرجہ ذیل میں سے کون سا ادارہ گنے کی مناسب اور معقول قیمت کی منظوری دیتا ہے؟

(a) اقتصادی امور پر کاہینہ کمیٹی

(b) زرعی اخراجات اور قیمتوں کا کمیشن

(c) مارکیٹنگ اور معائنہ کا ڈائریکٹوریٹ، وزارتِ زراعت

(d) زرعی پیداوار مارکیٹ کمیٹی

51. What is the next number in the given series: 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12?

- (a) 13
- (b) 15
- (c) 14
- (d) 16

दी गई श्रंखला में अगली संख्या क्या होगी?

2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12?

- (a) 13
- (b) 15
- (c) 14
- (d) 16

دی گئی سیریز میں اگلا نمبر۔

2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12?

15 (b)

13 (a)

16 (d)

14 (c)

52. In an objective examination of 90 questions, 5 marks are allotted for every correct answer and 2 marks are deducted for every wrong answer. After attending all the 90 questions, a student got a total of 387 marks.

The number of questions attempted wrong were

- (a) 9 (b) 18
(c) 81 (d) 36

90 प्रश्नों की एक वस्तुनिष्ठ परीक्षा में, प्रत्येक सही उत्तर के लिए 5 अंक मिलते हैं और प्रत्येक गलत उत्तर पर 2 अंक कम हो जाते हैं। सभी प्रश्नों को हल करने पर एक छात्र को कुल 387 अंक मिले। उस छात्र ने कितने प्रश्नों का गलत उत्तर दिया ?

- (a) 9 (b) 18
(c) 81 (d) 36

90 سوالات پر مشتمل ایک معروضی امتحان میں ہر ایک صحیح جواب پر 5 نمبر ملتے ہیں اور ہر ایک غلط جواب پر 2 نمبر کم کر دئے جاتے ہیں۔ ایک طالب علم نے 90 سوالات حل کرنے پر کل 387 نمبر حاصل کئے۔ بتائیے اس نے کتنے سوالات کے غلط جوابات دئے؟

- 18 (b) 9 (a)
36 (d) 81 (c)

53. A and B have incomes in the ratio of 5:3. The expenses of A, B and C are in the ratio 5 : 8 : 2. If C spends Rs. 2000 & B saves Rs. 700, then A's saving is:

- (a) Rs. 1500 (b) Rs. 1000
(c) Rs. 500 (d) Rs. 2500

$$\begin{array}{l} 5x \\ 3x \\ 5x \\ 8x \\ 2x \\ \hline 2000 \\ 700 \end{array}$$

A और B की आय का अनुपात 5 : 3 है। A, B और C के खर्च का अनुपात 8 : 5 : 2 है। अगर C 2000 रुपये खर्च करता है और B 700 रुपये बचाता है, तब A की बचत कितनी होगी?

- (a) 1500 रुपये (b) 1000 रुपये
(c) 500 रुपये (d) 2500 रुपये

A اور B کی آمدنی کا تناسب 5:3 ہے۔ A، B اور C کے اخراجات کا تناسب 8 : 5 : 2 ہے۔ اگر C نے 2000 روپے خرچ کئے اور B نے 700 روپے بچائے تو بتائیے A کی بچت کتنی ہے؟

- (a) 1500 روپے (b) 1000 روپے
(c) 500 روپے (d) 2500 روپے

54. Which year has the same calender as that of 1970 ?

- (a) 1976 (b) 1981
(c) 1990 (d) 1998

वर्ष 1970 के समान कलैण्डर किस वर्ष का है?

- (a) 1976 (b) 1981
(c) 1990 (d) 1998

کون سے سال کا کلینڈر سال 1970 کے جیسا ہے؟

- (a) 1976 (b) 1981
(c) 1990 (d) 1998

55. If 'JNU' is written as '101714132106', then 'PUSA' will be written as:

- (a) 1113171923052106 (b) 1715122308150122
(c) 1611210619080126 (d) 1611012621061907

अगर 'JNU' को '101714132106' लिखा जाए, तब 'PUSA' को क्या लिखा जाएगा?

- (a) 1113171923052106 (b) 1715122308150122
(c) 1611210619080126 (d) 1611012621061907

اگر کسی زبان میں 'JNU' کو '101714132106' لکھا جائے تو اسی زبان میں 'PUSA' کو کیا لکھا جائے گا؟

1715122308150122 (b) 1113171923052106 (a)

1611012621061907 (d) 1611210619080126 (c)

Q. 56 and Q. 57 : Answer the questions based on the following pie charts-

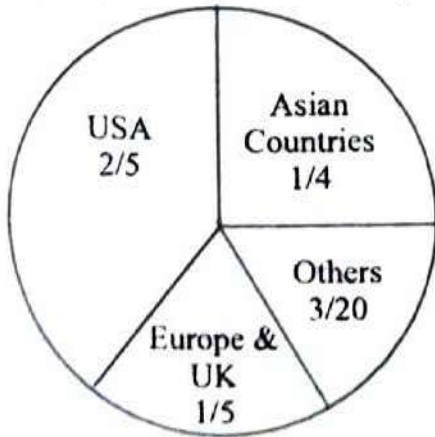

Chart- 1: Indian tourists to various regions

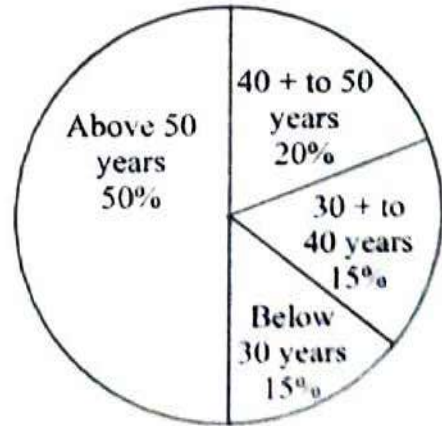
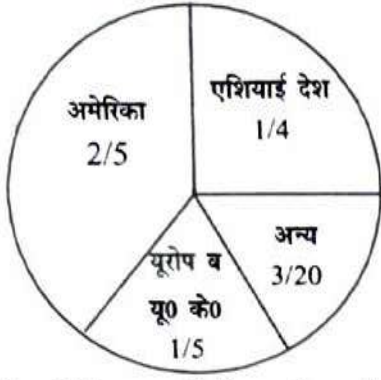
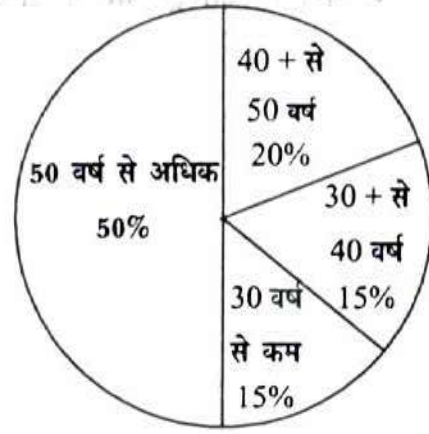

Chart- 2: Age group of Indian tourists

प्रश्न 56 व 57 को नीचे दिए गए पाई चार्ट के आधार पर उत्तर दीजिए

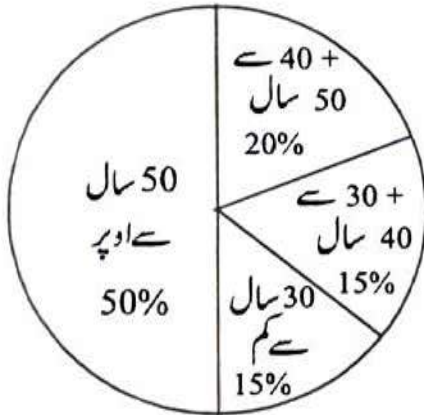

चार्ट-1: विभिन्न भागों में भारतीय पर्यटक

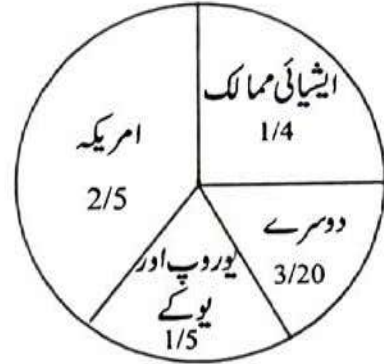

चार्ट- 2: भारतीय पर्यटकों के आयु समूह

सवाल 56 और 57 के جوابत निचे दै गئے पाई चार्ट की بنیاد پر دیجئے۔

चार्ट 2: हिंदुस्तानी सियाहों के एर ग्रुप

चार्ट 1: मखलफ एलातों में हिंदुस्तानी सियाह

56. If amongst the 'others' Australia accounted for 5% of the total Indian tourists and it is known from Australian official records that 4.5 lakh Indian tourists visited that country, the number of Indian tourists who are in the age range 30-40 years is:

- (a) 13.5 lakhs (b) 9 lakhs
(c) 18 lakhs (d) 15 lakhs

यदि 'अन्य' कैटेगरी में आस्ट्रेलिया में आने वाले भारतीय पर्यटक 5 प्रतिशत है और आस्ट्रेलिया के अधिकारिक रिकार्ड से मालूम होता है कि भारतीय पर्यटकों की संख्या 4.5 लाख है, तो 30 से 40 वर्ष की आयु वाले भारतीय पर्यटकों की संख्या क्या है ?

- (a) 13.5 लाख (b) 9 लाख
(c) 18 लाख (d) 15 लाख

اگر دوسرے زمرے میں آسٹریلیا کے حصہ میں کل ہندوستانی سیاح 5 فیصد ہیں اور آسٹریلیا کے سرکاری ریکارڈ کے مطابق کل 4.5 لاکھ ہندوستانی سیاحوں نے وہاں دورہ کیا تب بتائیے کہ 30 سے 40 برس کی عمر والے ہندوستانی سیاحوں کی تعداد کتنی ہے؟

- (a) 13.5 لاکھ (b) 9 لاکھ
(c) 18 لاکھ (d) 15 لاکھ

57. In the context of data in the previous question, if you are also told that the number of tourists to Europe is at least three times the number of tourists of the UK, what is the maximum number of tourists to the UK?

- (a) Three lakhs (b) Four lakhs fifty thousand
(c) Six lakhs (d) It cannot be determined

اگر یورپ میں पर्यटकों की संख्या, UK में पर्यटकों की संख्या का 3 गुना है, तब UK में पर्यटकों की अधिकतम संख्या क्या है ?

- (a) 3 लाख (b) 4 लाख 50 हजार
(c) 6 लाख (d) निश्चित नहीं है

اگر یورپ میں آنے والے سیاحوں کی تعداد برطانیہ (UK) میں آنے والے سیاحوں کی تعداد کا تین گنا ہے تب برطانیہ میں آنے والے سیاحوں کی زیادہ سے زیادہ تعداد کتنی ہوگی؟

(a) 3 لاکھ (b) 4 لاکھ 50 ہزار

(c) 6 لاکھ (d) معلوم نہیں کیا جاسکتا

58. Ravi and Mohit are talking, standing at the corner of a road in the evening. Their houses are in the opposite direction. As they walk towards their houses, with their back towards each other, Ravi's shadow is exactly to his left; then which direction is Mohit facing?

(a) North-East (b) North
(c) South (d) East

رवि और मोहित एक शाम सड़क के किनारे खड़े होकर बातें कर रहे हैं। उनके घर विपरीत दिशाओं में हैं। जैसे ही वे अपने घर की ओर चलना शुरू करते हैं, उनकी पीठ एक दूसरे की तरफ होती है, तब रवि की छाया उसके ठीक बाईं तरफ होती है। बताइए कि मोहित किस दिशा में मुँह करके खड़ा है?

(a) उत्तर-पूर्व (b) उत्तर
(c) दक्षिण (d) पूर्व

ایک شام روی اور موہت ایک سڑک کے کنارے کھڑے ہو کر باتیں کر رہے تھے۔ ان کے گھر مخالف سمت میں ہیں۔ جب وہ دونوں ایک دوسرے کی طرف پیٹھ کر کے اپنے اپنے گھر کی طرف چلتے ہیں تب روی کا سایہ بالکل اس کے بائیں طرف ہوتا ہے۔

تو روی کے موہت کا منہ کس طرف ہے؟

(a) شمال مشرق (b) شمال

(c) جنوب (d) مشرق

59. Ruhi went to the bank at the speed of 60 km/h; while returning for his home he covered half of the distance at the speed of 10 km/h, but suddenly he realized that he was getting late, so he increased the speed and reached the home by covering rest half of the distance at the speed of 30 km/h. The average speed of Ruhi in the whole length of the journey is:

- (a) 24 km/h (b) 14 km/h
(c) 16 km/h (d) 10 km/h

रूही 60 किमी/घंटा की रफ्तार से बैंक गई। वापस लौटते समय उसने आधी दूरी 10 किमी/घंटा की रफ्तार से तय की लेकिन अचानक उसे लगा कि वह लेट हो रही थी। अतः उसने अपनी रफ्तार तेज़ की और बाकी आधी दूरी 30 किमी/घंटा की रफ्तार से तय करके घर पहुँच गई। रूही की औसत रफ्तार क्या है ?

- (a) 24 किमी/घंटा (b) 14 किमी/घंटा
(c) 16 किमी/घंटा (d) 10 किमी/घंटा

روحی 60 کلومیٹر فی گھنٹہ کی رفتار سے بینک گئی۔ واپس آتے وقت اس نے آدھی دوری 10 کلومیٹر فی گھنٹہ کی رفتار سے طے کر لی۔ اچانک اسے لگا کہ اسے دیر ہو رہی ہے۔ اس لئے اس نے رفتار تیز کی اور 30 کلومیٹر فی گھنٹہ کی رفتار سے باقی آدھی دوری طے کر کے گھر پہنچ گئی۔ روحی کی پورے سفر میں اوسط رفتار کتنی تھی؟

- (a) 24 کلومیٹر فی گھنٹہ (b) 14 کلومیٹر فی گھنٹہ
(c) 16 کلومیٹر فی گھنٹہ (d) 10 کلومیٹر فی گھنٹہ

60. Pointing to a girl in the photograph, Mr Amar said, "Her mother's brother is the only son of my mother's father." How is the girl's mother related to Amar?

- (a) Sister (b) Mother
(c) Aunt (d) Either Mother or Aunt

فوتوغراف में एक लड़की की ओर इशारा करके अमर ने कहा "इसकी माता का भाई मेरी माता के पिता का इकलौता पुत्र है। उस लड़की की माता का अमर से क्या रिश्ता है?"

- (a) बहन
(c) चाची

- (b) माता
(d) माता या चाची

ایک لڑکی کے فوٹو کی طرف اشارہ کرتے ہوئے امر نے کہا:

”اس کی ماں کا بھائی میری ماں کے والد کا اکلوتا بیٹا ہے۔“

اس لڑکی کی ماں سے امر کا کیا رشتہ ہے؟

(b) ماں

(a) بہن

(d) ماں یا چاچی

(c) چاچی